

KRIMINALOMSORGEN

Årsrapport for 2013

1	INNLEDNING	3
2	HOVEDUTFORDRINGER I 2013	3
2.1	GENERELT OM HOVEDUTFORDRINGENE	3
2.2	OPPFØLGING AV 22. JULI-KOMMISJONENS RAPPORT	4
2.3	ARBEIDET MED BRUK AV IKT OG IKT SOM STRATEGISK SATSINGSOMRÅDE I JUSTISSEKTOREN.....	4
2.4	ORGANISATORISKE ENDRINGER	4
2.5	NEDBYGGING AV SONINGSKØEN	5
2.6	ØKT BEMANNING, ARBEIDSTID OG KOMPETANSEUTVIKLING.....	6
2.7	HØYSKOLEGODKJENT FENGSELSBETJENTUTDANNING.....	6
3	MÅL OG RESULTATKRAV FOR 2013.....	7
3.1	HURTIG IVERKSETTELSE AV STRAFFEGJENNOMFØRING OG VARETEKT	7
3.1.1	<i>Generelt om måloppnåelsen.....</i>	7
3.1.2	<i>Særskilt om kriminalomsorgens regioner .....</i>	7
3.1.3	<i>Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) .....</i>	9
3.2	BEDRE TILRETTELEGGING FOR EN KRIMINALITETSFRI TILVÆRELSE ETTER GJENNOMFØRT STRAFF.....	9
3.2.1	<i>Generelt om måloppnåelsen.....</i>	9
3.2.2	<i>Særskilt om kriminalomsorgens regioner .....</i>	10
3.2.3	<i>Særskilt om Kriminalomsorgens IT-tjeneste (KITT) .....</i>	15
3.2.4	<i>Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) .....</i>	15
3.3	TRYGGHET UNDER STRAFFEGJENNOMFØRING OG VARETEKT	16
3.3.1	<i>Generelt om måloppnåelsen.....</i>	16
3.3.2	<i>Særskilt om kriminalomsorgens regioner .....</i>	16
3.4	SAMORDNET NASJONAL FORVALTNING AV REDNINGSTJENESTE, STYRKET SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP.....	17
3.5	VERN OM RIKETS SIKKERHET OG KRITISKE SAMFUNNSFUNKSJONER	18
3.5.1	<i>Øvelser og inspeksjoner .....</i>	18
3.6	GOD FAGLIG OG ØKONOMISK STYRING	18
3.6.1	<i>Generelt om måloppnåelsen.....</i>	18
3.6.2	<i>Særskilt om kriminalomsorgens regioner .....</i>	19
3.6.3	<i>Særskilt om IKT .....</i>	19
3.6.4	<i>Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) .....</i>	19
3.7	EN KUNNSKAPSBASERT KRIMINALOMSORG.....	20
3.7.1	<i>Generelt om måloppnåelsen.....</i>	20
3.7.2	<i>Særskilt om kriminalomsorgens regioner .....</i>	20
3.7.3	<i>Særskilt om IKT .....</i>	20
3.7.4	<i>Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) .....</i>	21
3.7.5	<i>Internasjonalt arbeid .....</i>	22
3.8	BEDRE STYRING OG SAMORDNING PÅ IKT-OMRÅDET	23
3.9	NÅ MÅLENE I IKT-STRATEGIEN FOR JUSTISSEKTOREN 2011-2015	23
3.10	DIGITALISERE VIRKSOMHETENS SKJEMA	24
3.11	ANDRE KRAV OG MÅLSETTINGER.....	24
3.11.1	<i>Et godt arbeidsmiljø.....</i>	24
3.11.2	<i>Likestilling .....</i>	24
3.11.3	<i>Sykefravær .....</i>	25
4	BUDSJETT FOR 2013 OG REGNSKAP PR. 31. DESEMBER 2013.....	25
4.1	KAP. 430/3430. KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET (KDI)	25
4.1.1	<i>Kap. 430, utgifter .....</i>	28
4.1.2	<i>Kap. 3430, inntekter .....</i>	28
4.2	KAP. 432/3432. KRIMINALOMSORGENS UTDANNINGSSENTER (KRUS).....	29
4.2.1	<i>Kap. 0432, utgifter .....</i>	30
4.2.2	<i>Kap. 3432, inntekter .....</i>	31
5	ETATSSYRING I 2013	31

1 Innledning

Kriminalomsorgen gjennomfører straff og stiller varetektsplasser til disposisjon for politiet. Straffen skal gjennomføres på en måte som sikrer de domfelte tilfredsstillende forhold, tar hensyn til formålet med straffen, motvirker straffbare handlinger, og som er betryggende for samfunnet.

Kriminalomsorgen samarbeider i stor utstrekning med andre offentlige etater og frivillig sektor og skal legge til rette for at oppfølgingen under straffegjennomføring, løslatelse og avslutning av straffegjennomføringen planlegges i samarbeid med ansvarlige myndigheter og særlig den kommunen den domfelte er bosatt eller skal bosette seg i.

Denne årsrapporten er delt inn i tre hoveddeler. Den første delen gir et overblikk over hvordan kriminalomsorgen har håndtert sine hovedutfordringer i 2013. I del to går det nærmere inn på kriminalomsorgens mål for 2013 og hvordan det er arbeidet for å nå disse målene i 2013. Den tredje delen tar for seg regnskap og budsjett for kap. 430/3430 og kap. 432/3432. Årsrapporten avsluttes med en kort oppsummering av styringsdialogen i 2013.

Alle data i denne rapporten er basert på innrapporteringer fra regionene og KRUS. Etterregistrering av data kan føre til avvik mellom det som fremgår i denne rapporten, og det som senere vil presenteres i kriminalomsorgens årsstatistikk. KDI merker seg at det fortsatt er utfordringer knyttet til datakvalitet i kriminalomsorgens fagsystemer, og arbeider fortløpende for å bedre kvaliteten.

2 Hovedutfordringer i 2013

2.1 Generelt om hovedutfordringene

En av kriminalomsorgens hovedutfordringer i 2013 var å gjennomføre betydelige organisatoriske endringer (opprettelse av KDI og sammenslåing av to regioner).

Kriminalomsorgens faglige utfordringer i 2013 har vært oppfølging av 22. juli-kommisjonens rapport, arbeidet med bruk av IKT og IKT som strategisk satsningsområde i justissektoren, fortsatt nedbygging av soningskøen, bemanningsbehov, arbeidstid og kompetanseutvikling i tillegg til utvikling og driftsetting av nødvendige IKT-løsninger. Hovedutfordringene blir omtalt nærmere i de følgende avsnittene.

2.2 Oppfølging av 22. juli-kommisjonens rapport

KDI har i 2013 påbegynt utarbeidelsen av en virksomhetsstrategi for kriminalomsorgen. Det er besluttet visjon, verdier og fire målområder som skal inngå i strategien. Målområdene er:

- **Sikkerhet og samhandling**
for en sikker og målrettet straffegjennomføring
- **Kapasitetsutvikling**
for en riktig dimensjonering – kvalitativt og kvantitativt
- **Kultur og kompetanse**
for en lærende og fremtidsrettet kriminalomsorg
- **Organisasjon, ledelse og medarbeiderskap**
for et robust arbeidsmiljø med gjennomføringsevne

Anbefalingene i 22. julkommisjonens rapport er ett av grunnlagene for virksomhetsstrategien.

2.3 Arbeidet med bruk av IKT og IKT som strategisk satsingsområde i justissektoren.

IKT er et strategisk satsingsområde for kriminalomsorgen, Det er utarbeidet forslag for et nytt etatssystem som skal gi bedre styringsinformasjon og koordinering samt at IKT brukes til å understøtte nye straffegjennomføringsformer og prosesser.

2.4 Organisatoriske endringer

Kriminalomsorgen besto fram til årsskiftet 2012/2013 av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF), Kriminalomsorgens IT-tjeneste (KITT), Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) og seks regionadministrasjoner, herunder fengsler, friomsorgskontor, og to sentre for narkotikaprogram med domstolskontroll. I 2013 ble organiseringen av kriminalomsorgen endret. 1. januar 2013 ble kriminalomsorgen region øst og kriminalomsorgens region nordøst slått sammen til én region. Fra 1. juli 2013 flyttet Kriminalomsorgens sentrale forvaltning ut av Kriminalomsorgsavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet. Direktoratet ble etablert på Lillestrøm og endret navn til Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). KITT ble fra samme tidspunkt en del av KDI, likevel slik at IT-drift og -brukerstøtte beholdt sin lokasjon i Horten. Også ti stillinger fra de sammenslåtte regionene ble overført til KDI.

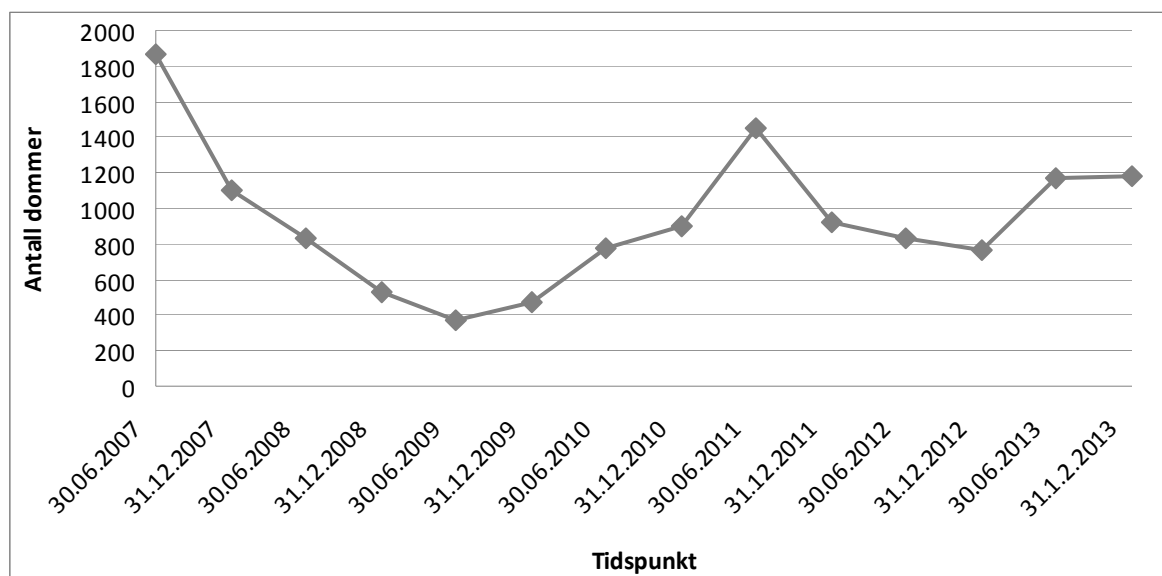
KDI har ansvar for å gjennomføre regjeringens politikk, ha faglig tyngde i saksbehandlingen, utøve tydelig etatsledelse og være en drivkraft i fagutviklingen.

2.5 Nedbygging av soningskøen

Det er helt sentralt for bruk av straff som virkemiddel at den gjennomføres raskt etter pådømmelse. Dette er viktig både for straffens allmennpreventive og individualpreventive formål og av hensyn til ofrene for lovbruddene. I 2012 ble det opprettet et eget prosjekt i KSF for reduksjon av soningskøen (prosjektet er videreført i KDI). Prosjektet skulle sørge for tett oppfølging av regionene med tanke på plassutnyttelse og god distribusjon av saker mellom regionene. Den gjennomsnittlige kapasitetsutnyttelsen i alle fengslene har vært på ca. 96 prosent i 2013. Det har også vært en målsetting å sørge for god utnyttelse av alternativer til ubetinget fengsel. Bruken av alternative straffereaksjoner og straffegjennomføringsformer har ikke være så høy som ønsket, jf. omtale under punkt 3.2.2, og spesielt har bruken av § 12 gått betydelig ned.

Soningskøen økte i løpet av året fra 768 dommer ved utgangen av 2012 til 1176 dommer ved utgangen av 2013. Kriminalomsorgens kapasitet til å gjennomføre ubetinget fengselsstraff og varetekt må derfor økes. Dette skal i 2014 skje gjennom utvidelse av antall plasser ved Oslo fengsel (20 plasser), dublering (50 plasser) og økt bruk av § 12-soning. Ordningen med elektronisk kontroll skal også utvides og gjøres landsdekkende gjennom etablering av 105 nye plasser.

Figur 1 Utviklingen i soningskøen for ubetinget fengsel. 2006 til 2013

2.6 Økt bemanning, arbeidstid og kompetanseutvikling

En ny særavtale om arbeidstid i kriminalomsorgen, i tråd med arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven, ble avtalt høsten 2010.

Særavtalen ble iverksatt fra 1. mars 2011. I løpet av 2012 og 2013 har kriminalomsorgens enheter arbeidet med tilpasninger til avtalen, men flere enheter og avdelinger har søkt om unntak for 2014. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og hovedsammenslutningene har med hjemmel i aml. § 10-12 (4) og HTA § 7 nr. 8 innvilget 48 fravik fra arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven for den daglige arbeidstiden i 2013. Kriminalomsorgen vil i 2014 arbeide videre med å tilpasse arbeidsplaner til arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser.

2.7 Høyskolegodkjent fengselsbetjentutdanning

I januar 2012 fikk KRUS formelt tilsagn om høyskolegodkjent akkreditering av fengselsbetjentutdanningen.

I Statsråd 26. oktober 2012 ble forskrift om delvis innlemming av Kriminalomsorgens utdanningscenter under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler fastsatt. Det første kullet som gis studiepoeng, bestående av 146 fengselsbetjenter, ble uteksaminert 28. november 2013 på KRUS.

Studieplan for kull 2014-2015 ble godkjent av KDI i desember 2013.

3 Mål og resultatkrav for 2013

3.1 Hurtig iverksettelse av straffegjennomføring og varetekt

3.1.1 Generelt om måloppnåelsen

Den generelle målsettingen er at straffegjennomføring skal påbegynnes senest 60 dager etter at rettskraftig dom er mottatt i kriminalomsorgen. 31. desember 2013 var køen for ubetingede dommer på 1176 dommer, en kraftig økning fra 2012 hvor det pr. 31.12.2012 var 768 i kø.

Samtidig som kriminalomsorgen skal arbeide for hurtig iverksettelse av straffegjennomføring, skal også varetektsplasser stilles til disposisjon for politiet. Viktige virkemidler for å få til dette er høy kapasitetsutnyttelse, et godt samarbeid mellom regionene ved innkalling og ved overføringer, og nøye oppfølging av fristen for innkalling.

Det er igangsatt en dialog med Politidirektoratet om et samarbeid om registrering av såkalte oversittere i arresten.

3.1.2 Særskilt om kriminalomsorgens regioner

For å oppnå en hurtig iverksettelse av straffegjennomføring og varetekt, er det viktig at kriminalomsorgens enheter sørger for en høy kapasitetsutnyttelse i fengslene og en rask innkalling til gjennomføring av samfunnsstraff.

Som det går fram av tabellene under var den gjennomsnittlige kapasitetsutnyttelsen i 2013 på 95 prosent i enheter med lavere sikkerhetsnivå, og 97 prosent i enheter med høyt sikkerhetsnivå. Målsettingen var en gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse på 94 prosent. Samlet for alle fengslene var det en kapasitetsutnyttelse på 96 prosent i 2013.

Kapasitetsutnyttelsen på lavt og høyt sikkerhetsnivå har aldri vært høyere.

Høy kapasitetsutnyttelse over lengre tid utgjør en utfordring for fengslene, blant annet gjennom et høyt arbeidspress for de tilsatte. KDI arbeider fortsatt mot en målsetting om at kravet til kapasitetsutnyttelse kan senkes til 90 prosent over tid.

Tabell 3-1 Kapasitetsutnyttelse, høyt sikkerhetsnivå. 2013. Prosent

	Kapasitetsutnyttelse, lavere sikkerhetsnivå	Resultatkrav
Region øst	97 %	94 %
Region sør	98 %	94 %
Region sørvest	98 %	94 %
Region vest	97 %	94 %
Region nord	97 %	94 %
Samlet	97 %	94 %

Tabell 3-2 Kapasitetsutnyttelse, lavere sikkerhetsnivå. 2013. Prosent

	Kapasitetsutnyttelse, lavere sikkerhetsnivå	Resultatkrav
Region øst	96 %	94 %
Region sør	96 %	94 %
Region sørvest	94 %	94 %
Region vest	93 %	94 %
Region nord	95 %	94 %
Samlet	95 %	94 %

Ved utgangen av 2013 var det 90 saker på samfunnsstraff som ikke var iverksatt innen 60 dager. Noen av disse tilfellene skyldes for sen innkalling eller at domfelte er registrert med brudd i annen sak.

Tabell 3-3 Antall saker på samfunnsstraff som ikke er iverksatt innen 60 dager. 31.12.2013 Antall

	Antall saker på samfunnsstraff som ikke er iverksatt innen 60 dager	Resultatkrav
Region øst	50	0
Region sør	0	0
Region sørvest	16	0
Region vest	6	0
Region nord	18	0
Samlet	90	0

Rask overføring av utenlandske domfelte til fortsatt straffegjennomføring i hjemlandet kan utgjøre mange fengselsdøgn, og det er viktig med god flyt og lite unødvendige tidsbruk i disse sakene. I 2013 ble det gjennomført 46 overføringer. Totalt medførte disse overføringene 28 603 innsparte fengselsdøgn, noe som tilsvarer 74 fengselsår ved 94 prosent belegg. Det er derfor satt krav til at alle saker om utvisning og soningsoverføring skal oversendes sentralt nivå (KDI fra 1. januar 2014) innen ti dagerⁱ. Som det går fram av tabellen under oversendes 89 prosent av sakene innen fristen, noe som er en klar forbedring fra 2012 med oversendelsesgrad på 66 prosent innen fristen.

Tabell 3-4 Andel saker om utvisning og soningsoverføring som oversendes innen ti dager. 2013*. Prosent

	Andel saker om utvisning og soningsoverføring som oversendes KOA/KSF innen ti dager	Resultatkrav
Region øst	100 %	100 %
Region sør	84 %	100 %
Region sørvest	78 %	100 %
Region vest	100 %	100 %
Region nord	100 %	100 %
Samlet	89 %	100 %

* Ansvaret for overføringssaker har i rapporteringsåret vært hos JD/KSF, fra 1. januar 2014 overtok KDI ansvaret for dette.

3.1.3 Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

En viktig forutsetning for høy kvalitet i straffegjennomføringen er kompetente fengselsbetjenter. I 2013 har KRUS gjennomført etatsutdanning for 325 aspiranter fordelt på to utdanningsår. Det første kullet som gjennomførte høyskoleakkreditert utdanning startet 1. januar 2012. Dette kullet startet med teoriundervisning første semester. Deretter er det gjennomført to praktisk/teoretisk semestre, som ble avsluttet med et teoretisk semester. Alle som ble uteksaminert i 2013 har gjennomført utdannelsen etter ny utdanningsmodell.

Verksbetjentutdanningen ble videreført i 2013, og 25 verksbetjenter startet utdanningen i august.

KRUS har utarbeidet en bemanningsprognose til bruk for beregning av klasseopptak til fengselsbetjentutdanningen, prognosen viser behovet for etatsutdannet personell for perioden 2013 til 2017. Det er lagt inn flere forutsetninger i prognosen, blant annet en nødvendig bemanningsøkning på nærmere 300 årsverk innen utgangen av 2015. Behovet for faglærte fengselsbetjenter vil blant annet øke ved kapasitetsøkning i enhetene og når bruken av elektronisk kontroll gjøres landsdekkende. Beregningen er et viktig bidrag til planlegging av de videre opptakene.

ⁱ Fristen ble forlenget fra fem til ti dager i 2012.

3.2 Bedre tilrettelegging for en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff

3.2.1 Generelt om måloppnåelsen

Straffegjennomføring skal bygge på individuelle behov og forutsetninger, og støtte domfeltes evne og vilje til å bryte med kriminaliteten. Under straffegjennomføringen skal det legges til rette for et godt aktivitetstilbud og for at innsatte og domfelte skal få innfridd sine rettigheter og motta tjenester fra andre etater med sikte på integrering i samfunnet etter endt straff.

Av straffegjennomføringsloven § 4 om forvaltningssamarbeid fremgår at kriminalomsorgen, gjennom samarbeid med andre offentlige etater, skal legge til rette for at domfelte og innsatte i varetekt får de tjenester som lovgivningen gir dem krav på. Etaten har fortsatt stor oppmerksomhet på å bistå og legge til rette for at innsatte og domfelte kan tilbakeføres til samfunnet på en slik måte at de klarer å leve et kriminalitetsfritt liv.

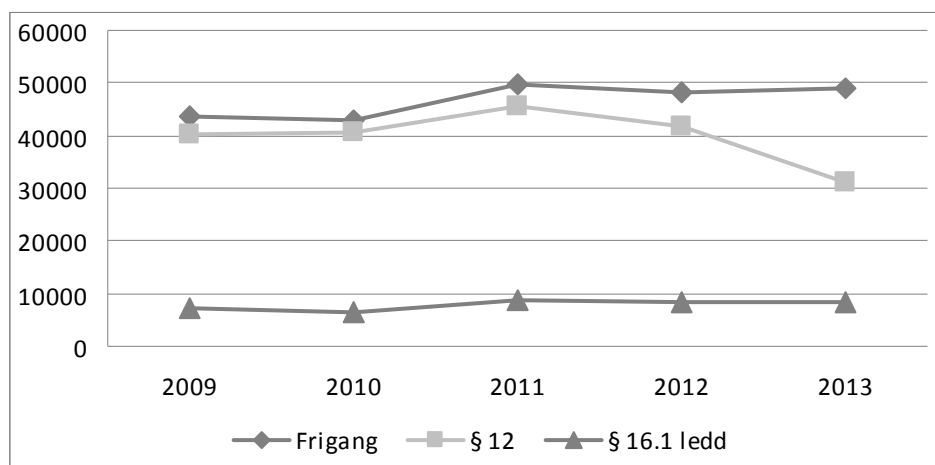
Det er i perioden 2007-2012 etablert rusmestringsenheter i 13 fengsler med til sammen 148 plasser. Formålet er å gi et tilbud om rehabilitering og behandling, som kan gjøre innsatte bedre i stand til å mestre sitt rusproblem og egen livssituasjon. I 2013 har 319 innsatte fått et kortere eller lengre tilbud i en rusmestringsenhet. 47 innsatte har hatt opphold i en av de to Stifinnerenhetene for innsatte rusmisbrukere.

Samarbeidet mellom kriminalomsorgen og NAV er videreutviklet i 2013. I 2013 har NAV 43 kontaktpersoner med et særlig ansvar for kriminalomsorgen, noe som omfatter de aller fleste fengslene.

Norsk Kulturråd, Fylkesmannen i Hordaland og kriminalomsorgen har startet et samarbeid for å tilrettelegge for et varig samarbeid mellom museer/arkiv og fengsler. Samarbeidet vil kunne gi både en kvalitativ og kvantitativ økning i aktivitetstilbudet til innsatte.

3.2.2 Særskilt om kriminalomsorgens regioner

En viktig del av tilbakeføringsarbeidet er å legge til rette for progresjon og bruk av frigang og straffegjennomføring i samfunnet. Kravene til antall døgn på frigang, § 12 og § 16 første ledd er satt noe høyere i 2013 sammenlignet med 2012. Målsettingen for 2012 var 44 100 dagsverk på frigang, 36 500 døgn på § 12 og 9 600 døgn på § 16 første ledd. Det var en betydelig nedgang i bruk av § 12 i 2013. Det ble likevel gjennomført flere dagsverk på frigang enn det som var den opprinnelig målsettingen, jf. Tabell 3-5.

Figur 2 Utvikling i bruk av straffegjennomføring i samfunnet. Antall døgn/dagsverk. 2009 til 2013

Den regionale fordelingen kan ses i tabellene under.

Tabell 3-5 Antall dagsverk på frigang, 2013. Antall

	Antall dagsverk på frigang	Resultatkrav
Region øst	16 510	15 000
Region sør	8 206	8 000
Region sørvest	8 443	8 500
Region vest	8 236	9 300
Region nord	7 703	6 000
Samlet	49 098	46 800

Tabell 3-6 Antall døgn på § 12, 2013. Antall

	Antall døgn på § 12	Resultatkrav
Region øst	9 597	13 000
Region sør	7 425	8 500
Region sørvest	6 272	8 500
Region vest	3 877	4 500
Region nord	3 957	5 000
Samlet	31 128	39 500

Tabell 3-7 Antall døgn på § 16 første ledd, 2013. Antall

	Antall døgn på § 16 første ledd	Resultatkrav
Region øst	1 978	2 500
Region sør	1 909	3 500
Region sørvest	1 522	1 200
Region vest	915	600
Region nord	2 083	2 000
Samlet	8 407	9 800

Ingen av regionene har nådd resultatkravene om gjennomføring av § 12-døgn. Det har vært en nedadgående trend siden 2011 i bruken av § 12-plasser. KDI har gjennomført en kartlegging av mulige årsaker for denne utviklingen og har i februar 2014 utarbeidet en handlingsplan for økt bruk av § 12. Et av tiltakene i handlingsplanen er en justering i regelverk for å få opp antall søkere til § 12. Resultatoppfølging gjennom styringsdialogen med regionene skal intensiveres. KDI jobber med anbud på kjøp av § 12-plasser. Formålet er å øke antall plasser fra 20 til inntil 30 plasser, dette vil bedre resultatoppnåelsen ytterligere i 2014.

Det ble gjennomført noen færre døgn på § 16 første ledd sammenlignet med målkravet. Det er region sør og region øst som ligger under kravene. Dette har vært tema i styringssamtalene med regionene i 2013. KDI er ikke fornøyd med resultatet og vil sørge for at potensialet for denne straffegjennomføringsformen blir utnyttet på best mulig måte, og vil følge utviklingen tett i 2014.

Det har vært en målsetting å skape en høyere kapasitetsutnyttelse på straffegjennomføring med elektronisk kontroll. De ulike regioner og enheter har ulike forutsetninger for å holde en høy kapasitetsutnyttelse, og i 2013 ble det satt krav som varierte fra 60 til 94 prosent belegg. Målkrav for hele landet samlet var på 75 prosent, jf. tildelingsbrev 2013 fra JD til KDI. Både kravene og den faktiske kapasitetsutnyttelsen fremgår av tabellen under.

Den samlede kapasitetsutnyttelsen var i 2013 på 71 prosent. Dette er en klar økning fra 2012 med totalt 62 prosent, men fortsatt under målkravet. De fleste regioner har høy kapasitetsutnyttelse, mens region nord og region vest ligger betydelig under kravet til belegg. For Troms fylke ser vi at det ikke er tilstrekkelig antall søkere i riktig målgruppe for å nå målkravet. Det har likevel vært en økning i belegget i regionen fra 2012, som skyldes etableringen av ordningen i Nordland fylke.

Tilsvarende forventer KDI også en ytterligere økning i kapasitetsutnyttelsen når elektronisk kontroll blir landsdekkende i 2014.

Region øst hadde høy kapasitetsutnyttelse i 2013 med 86 % belegg, og i Oslo og Akershus var kapasitetsutnyttelsen på 98 %. Etterspørselen etter elektronisk kontroll er stor i dette området, og tross meget høy kapasitetsutnyttelse har køen på saker som venter på iverksettelse eller er under behandling, vært økende. Det ble derfor fra 1.11.2013 iverksatt et køtiltak i region øst med en midlertidig kapasitetsøkning på 19 plasser og med varighet på to måneder. Ved oppstart var køen på 75 saker, den er nå redusert til 32. Samtidig har mengden saker som ligger til behandling økt noe, fra 224 saker til 259 saker. Dette viser tydelig at det er behov for varig kapasitetsøkning i region øst for å behandle saker fortløpende og samtidig bygge ned køen.

Andel iverksatte saker som er overført fra fengsel (delgjennomføring) i 2013 var på 11,5 prosent, og det antas at potensialet for denne målgruppen er større. Denne andelen er avhengig av den enkelte enhets og regionens praksis når det gjelder generell tilrettelegging for soningsprogresjon og overføringer fra fengsel til gjennomføring av straff i samfunnet med elektronisk kontroll. KDI er ikke fornøyd med resultatet, og skal følge opp at det arbeides aktivt for økt bruk av delgjennomføring i alle regioner i 2014, særlig gjennom informasjonsarbeid.

I tillegg til høy kapasitetsutnyttelse har det også vært en målsetting å opprettholde gode resultater på andel brudd under gjennomføring og tilbakefall til ny kriminalitet etter endt gjennomføring. Det var under 5 % av domfelte med elektronisk kontroll som ble overført til fengsel grunnet brudd under gjennomføringen, og foreløpige resultater fra KRUS viser en tilbakefallsandel på 7,5 % (for helgjennomførere etter to år), mens tilsvarende for annen straffegjennomføring i fengsel eller samfunnet er på omlag 20 %. På disse områdene er KDI svært fornøyd.

Tabell 3-8 Kapasitetsutnyttelse på elektronisk kontroll. 2013. Prosent

	Kapasitetsutnyttelse på EK	Resultatkrav
Region øst	86 %	85 %
Region sør	84 %	80 %
Region sørvest	84 %	94 %
Region vest	55 %	70 %
Region nord	37 %	60 %
Samlet	71 %	75 %

En viktig faktor i arbeidet med en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff er god aktivisering av innsatte. Den forholdsvis lave aktiviseringsgraden skyldes både endringer i fangepopulasjon med økt grad av varetekt og utenlandske statsborgere, og mangel på aktiviseringsmuligheter.

2 av 5 kriminalomsorgsregioner er et prosentpoeng unna å nå målkravet for aktivitet i 2013. De resterende 3 regioner har ikke nådd målkravet. Sammenliknet med 2012 har resultatkravene til regionene generelt økt og andel fengselsdøgn med aktivitet har økt 1 prosentpoeng fra 67 % til 68 %. KDI vil følge utviklingen nøye i 2014 og iverksette tiltak for å øke andel fengselsdøgn med aktivitet ytterligere. I region øst vil det nyåpnede aktivitetsbygget i Oslo fengsel bidra til å

øke andelen fengselsdøgn med aktivitet. En arbeidsgruppe nedsatt av KSF leverte i desember 2013 en rapport om arbeidsdriftens framtid. Rapporten danner grunnlaget for KDIs arbeid med en strategi for økt aktivisering og kvalifisering i kriminalomsorgen. Forslag fra strategien vil innebære ulike tiltak for å øke aktiviseringen, disse tiltakene vil også være tema i styringsdialogen med regionene i 2014.

KDI ser at det fortsatt er uensartet registrering i Kompis og vil i 2014 følge opp at registreringen på området forbedres for å kunne følge utviklingen i aktivisering på en bedre måte enn i dag.

Tabell 3-9 Andel fengselsdøgn med aktivitet. 2013. Prosent

	Andel fengselsdøgn med aktivitet	Resultatkrav
Region øst	65 %	75 %
Region sør	74 %	75 %
Region sørvest	69 %	75 %
Region vest	66 %	70 %
Region nord	71 %	72 %
Samlet	68 %	

Tabell 3-10 Andel løslatte med egnet bolig ved løslatelsen. 2013. Prosent

	Andel løslatte med egnet bolig ved løslatelsen	Resultatkrav
Region øst	80 %	75 %
Region sør	85 %	90 %
Region sørvest	79 %	90 %
Region vest	61 %	80 %
Region nord	92 %	80 %
Samlet	81 %	87 %

Det er en målsetting at innsatte skal ha en egnet bolig å gå til ved løslatelsen. I 2013 var dette tilfelle ved 81 prosent av løslatelsene. Målkraft for hele landet samlet var på 87 prosent, jf. tildelingsbrev 2013 fra JD til KDI, dvs. at målkraftet ikke ble oppnådd. Boligsosialt arbeid er et viktig område for tilbakeføringskoordinatorene og andre som arbeider med tilbakeføring til samfunnet. Kommunal og - moderniseringsdepartementet legger frem en ny nasjonal boligstrategi i løpet av 2014. KDI planlegger en samling for regionene hvor oppfølging av strategien og utarbeidelse av eventuelle handlingsplaner er tema. Kriminalomsorgen arbeider med å utforme tiltak for å øke andelen ytterligere i 2014 og dette er et tema i styringsdialogen med regionene.

3.2.3 Særskilt om Kriminalomsorgens IT-tjeneste (KITT)

KITT ble innlemmet i KDI fra 1. juli 2013, og oppgavene som tidligere ble utført av KITT, håndteres nå av KDI. I 2013 ble piloten for kartleggingsverktøyet BRIK utvidet til 7 nye enheter, fordelt på 6 fengsler og ett friomsorgskontor. Det har blitt gjennomført en teknisk evaluering av BRIK som vil følges opp med endringer i programmet for 2014. Internett for innsatte (heretter kalt DFS, eller Desktop for skolen) har blitt rullet ut til de resterende 12 enhetene slik at alle skoler i fengslene nå har en IKT-løsning som støtter kontrollert tilgang til internett. Det vises for øvrig til kommentarer under punkt 3.6.3.

3.2.4 Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

KRUS skal sørge for etterutdanningen for etatens tilsatte. I løpet av 2014 har alle regioner gjennomført Kompetanseløftet. Dette er det største etterutdanningsopplegget som noen gang er gjennomført i kriminalomsorgen. Region sør har avsluttet opplæringen, og region øst og sørvest

avsluttet våren 2013. Region vest er i gang og vil i tillegg til region nord i løpet av 2014 være ferdige med sine gjennomføringer.

I løpet av 2013 har også 1 588 tjenestemenn gjennomført kurs/etterutdanning i regi av KRUS. Tilbudet var også i 2013 noe redusert grunnet at man var inne i det tredje året med Kompetanseløftet. De fleste kursene er gjennomført i henhold til KRUS' kurskatalog.

Flere gjennomført etter- og videreutdanning for å imøtekomme kravet for undervisningspersonell på høyskolenivå.

KRUS har også bistått Politiets utlendingsenhet med opplæring av Trandum utlendingsinternats ansatte, der temaene i hovedsak har vært knyttet til den menneskelige faktor i sikkerhetsarbeid, relasjonsrettet kompetanse og psykisk helse. Prosjektet ble avsluttet i 2012, men det ble holdt oppfølgingskurs i 2013 og det planlegges videreført også i 2014.

3.3 Trygghet under straffegjennomføring og varetekt

3.3.1 Generelt om måloppnåelsen

Kriminalomsorgen skal arbeide for trygghet under straffegjennomføring og varetekt, både for samfunnet, innsatte og tilsatte. En viktig del av dette arbeidet er å motvirke straffbare handlinger og svikt under straffegjennomføringen. Virkemidler i dette arbeidet omfatter fysiske tiltak som skall- og perimetersikring, organisatoriske tiltak, og dynamisk sikkerhet. Med dynamisk sikkerhet menes mellommenneskelige relasjoner og systematiske former for samhandling mellom innsatte, domfelte og tilsatte i den hensikt å bidra til trygg og meningsfull straffegjennomføring basert på sosiale kontrollmekanismer.

3.3.2 Særsilt om kriminalomsorgens regioner

Aktivisering av innsatte er en viktig del av den dynamiske sikkerheten i fengslene. Det er derfor en målsetting at så få innsatte som mulig skal mangle et aktiviseringstilbud i fengslene. Som det går fram av tabellen mangler innsatte et aktiviseringstilbud i 32 prosent av de registrerte dagsverkene. Andelen er høyest i region øst.

Tabell 3-11 Andel som mangler tilbud i fengslene. 2013. Prosent

	Andel som mangler tilbud i fengslene	Resultatkrav
Region øst	35 %	< 30 %
Region sør	26 %	< 15 %
Region sørvest	31 %	< 20 %
Region vest	34 %	< 30 %
Region nord	29 %	< 15 %
Samlet	32 %	

Mulighet for å kommunisere med innsatte er av avgjørende betydning for den dynamiske sikkerheten. I 2013 var andelen utenlandske statsborgere i norske fengsler i overkant av 30 prosent. Dette skaper store språkutfordringer. I 2012 ble Kongsvinger fengsel avdeling Vardåsen omgjort til et eget fengsel for utenlandske statsborgere. Her er engelsk valgt som basisspråk for daglig kommunikasjon, og innsatte gis engelsk språkundervisning. Endringer i fangesammensetningen vil være en av kriminalomsorgens store sikkerhetsmessige utfordringer i tiden fremover. Innsattes behov for livssynstjeneste er også i endring. Rundskriv G-3/2009 *Samarbeid om tros- og livssynstjenester i fengsel* omhandler innsattes behov for religiøs eller livssynsmessig betjening. Videre vektlegger regjeringens handlingsplan for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme (*Felles trygghet – Felles ansvar 2010*) behovet for tilrettelagte livssynstjenester.

Kriminalomsorgen kan nok et år vise til få rømningstilfeller fra våre fengsler. I 2013 var det 8 rømninger fra fengsel med høyt sikkerhetsnivå. Dette er en økning sammenlignet med 2012, hvor det var tre tilfeller. Samtidig var det 60 unnvikelser fra fengsel med lavt sikkerhetsnivå. Antall gjennomførte permisjoner fra fengsel er 33 435, av disse var det bare 58 innsatte som ikke kom tilbake til avtalt tid.

Tabell 3-12 Rømning, unnvikelse, uteblivelse og annen svikt, 2013

	Region øst	Region sør	Region sørvest	Region vest	Region nord	Totalt
Rømning fra lukket fengsel	2	1	1	2	3	9
Antall rømningstilfeller lukket fengsel	3	1	1	1	2	8
Rømningsforsøk fra lukket fengsel	4	0	1	1	0	6
Unnvikelse fra åpent område ved lukket	1	0	2	0	0	3
Forsøk på unnvikelse fra åpent område v/lukket	1	0	0	0	0	1
Rømning fra fremstilling lukket fengsel	2	0	1	0	0	3
Forsøk på rømning fra fremst. lukket fengsel	2	0	1	0	2	5
<hr/>						
Antall gjennomførte fremstillinger lukket fengsel	8149	1552	2658	3239	2407	18005
Antall gjennomførte fremstillinger åpent fengsel	16519	10724	5353	4209	8525	45330
<hr/>						
Unnvikelse fra åpent fengsel	19	19	10	9	3	60
Forsøk på unnvikelse fra åpent fengsel	3	2	1	0	0	6
Unnvikelse fra fremstilling åpent fengsel	1	3	0	1	0	5
Forsøk på unnvikelse fra fremst. Åpent fengsel	0	0	0	0	0	0
<hr/>						
Uteblivelse fra permisjon lukket/åpent	8	19	8	14	9	58
Uteblivelse fra frigang lukket/åpent	0	0	0	0	0	0
Antall permisjoner lukket/åpent	10708	5761	5359	6375	5232	33435
Antall innvilgede på frigang lukket/åpent	179	101	104	134	346	864

Det har vært en nedgang i beslag av narkotiske stoffer fra 1202 i 2012 til 1147 beslag i 2013. Beslag av brukerutstyr fortsetter å gå ned fra 816 til 637. Antall urinprøver er gått ned fra 23109 i 2012 til 22915 i 2013. 89,9 prosent av disse var uten påvisning av illegalt inntak av rusmidler.

3.4 Samordnet nasjonal forvaltning av redningstjeneste, styrket samfunnsikkerhet og beredskap

Kriminalomsorgsdirektoratet har en begrenset rolle i den samordnede nasjonale beredskap slik det er beskrevet i eksisterende nasjonalt planverk. Direktoratet har det nødvendige planverk for å løse pålagte oppgaver på området.

KDI har i løpet av 2013 utarbeidet en ny samlet struktur for etatens beredskapssystem. Dette nye planverket er integrert i etatens internkontrollsystem (KIKS). Systemet er tilrettelagt med tilgangskontroll og mulighet for sentral, regional og lokal oppdatering og tilsyn. Regional og lokal oppfølging i 2014 vil inkludere nødvendige risikovurderinger, endring av planverk og opplæring. Kriminalomsorgens nye beredskapsplanverk skal tilpasses nasjonalt planverk.

3.5 Vern om rikets sikkerhet og kritiske samfunnsfunksjoner

KDI har gjennomført sikringstiltak for å ivareta kritiske samfunnsfunksjoner som faller inn under kriminalomsorgens ansvarsområde. KDI samarbeider med politiet for å sikre disse

objekter ytterligere. De risikovurderinger som ligger til grunn for kriminalomsorgens tiltaksplaner, vil bli revidert og fornyet i 2014.

3.5.1 Øvelser og inspeksjoner

KDI har behov for en bedre samlet oversikt over øvelsesaktiviteten i kriminalomsorgen. En egen øvelseslogg er utarbeidet for bruk i 2014 og vil bidra til bedre oversikt over øvelsesaktiviteten på alle nivåer.

Når det gjelder antall inspeksjoner av underliggende enheter, varierer praksis mellom regionene. KDI er ikke tilfreds med omfanget. I tillegg til variasjoner i antall inspeksjoner regionene i mellom er det forskjeller i fremgangsmåte ved inspeksjonene. KDI skal vurdere hensiktsmessig metodikk for den videre inspeksjonsaktiviteten.

KDI ønsker generelt et økt øvelsesomfang i kriminalomsorgen og vil følge dette tett opp i løpet av 2014.

3.6 God faglig og økonomisk styring

3.6.1 Generelt om måloppnåelsen

Arbeidet med regionsammenslåingen og utflyttingen av direktoratet til Lillestrøm har vært store oppgaver for kriminalomsorgen i 2013. I tillegg ble det i 2013 arbeidet med flere større utredningsarbeider: BDO har på oppdrag av KDI gjennomført en kartlegging av forholdet mellom oppgaver og ressursbruk i utvalgte fengsler med lavere sikkerhetsnivå i kriminalomsorgen. Tjenesteutsetting av lønns- og regnskapsfunksjonen til DFØ har pågått i 2013. I forbindelse med overføringen av oppgaver til DFØ er det også besluttet at kriminalomsorgen skal omorganisere deler av de lønns- og regnskapsoppgavene som skal utføres i kriminalomsorgen. Det er fra 1. januar 2014 opprettet en sentral økonomisenhet i KDI for å ivareta disse oppgavene samt sikre enhetlige lønns- og regnskapsprosesser i hele etaten.

Høsten 2013 igangsatte KDI et prosjekt som skal utarbeide en virksomhetsstrategi for kriminalomsorgen. Strategien skal ferdigstilles våren 2014, og strategiperioden er 2014-2018.

Fra 1. januar 2014 har KDI overtatt ansvaret for soningsoverføringsaker fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Kriminalomsorgen følger opp det kontinuerlige arbeidet med internkontrollsystemet (KIKS). Dette innebærer blant annet å påse at all relevant dokumentasjon legges inn i KIKS, kvalitetssikres og oppdateres, sikre at alle enheter har koordinatører for HMS, informasjonssikkerhet og straffegjennomføring, sikre at avviksmeldinger følges opp og lukkes innen rimelig tid, revidere og korrigere planer og sørge for at alle nytilsatte får opplæring i internkontroll, HMS og informasjonssikkerhet. Sentrale dokumenter som forskrifter, veiledere og rutinebeskrivelser på områdene lønn/personal og økonomi/innkjøp er også lagret i KIKS for å sikre tilgjengelighet blant tilsatte i kriminalomsorgen.

3.6.2 Særskilt om kriminalomsorgens regioner

Regionene hadde i 2013 en målsetting om effektiv drift uten at det ble stilt særskilte resultatkrav. I 2014 endres krav til regionene, da etaten er pålagt et effektiviseringskrav på 10 mill. kroner. Dette vil være et tema i styringsdialogen mellom KDI og regionene.

3.6.3 Særskilt om IKT

KDI har i 2013 arbeidet med å sikre en forsvarlig, effektiv og brukerorientert drift av kriminalomsorgens IKT-løsninger. KDI har også arbeidet for å legge til rette for en framtidsrettet utvikling ved å utrede et nytt etatssystem for kriminalomsorgen. Koordinering av dette arbeidet med andre sentrale aktører i straffesakskjeden som politiet og domstolene har blitt tillagt stor vekt. Et nærmere samarbeid med UDI har også blitt etablert, spesielt med sikte på bedre informasjonsutveksling.

3.6.4 Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

KRUS har også i 2013 hatt krav om effektiv økonomistyring, jf. omtale under pkt. 4. KRUS bidrar også til etatens effektivitet gjennom prognosearbeid, jf. punkt 3.1.3, og gjennom veiledning og opplæring.

3.7 En kunnskapsbasert kriminalomsorg

3.7.1 Generelt om måloppnåelsen

Kriminalomsorgens virksomhet skal være basert på nasjonal og internasjonal kunnskap og erfaring.

Kartleggingsverktøyet BRIK har blitt prøvd ut i Halden fengsel, Østfold friomsorgskontor, Ringerike fengsel, Vestfold friomsorgskontor, Arendal fengsel, Stavanger fengsel, Åna fengsel, Verdal fengsel og Skien fengsel. Erfaringene så langt viser at både kartleggere og domfelte er fornøyde med verktøyet. Høyskolen i Østfold har fått i oppdrag å evaluere tiltaket og skal levere utkast til evalueringsrapport desember 2014.

KDI deltar sammen med Helsedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI), Husbanken, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Politidirektoratet (POD) i en treårig pilot om en spesiell enhet for kunnskapsoppsummeringer og litteraturoversikter for velferdsetatene. De deltakende direktoratene bidrar alle økonomisk i driften av enheten som organisatorisk ligger under Nasjonalt Kunnskapssenter for Helsetjenesten.

3.7.2 Særskilt om kriminalomsorgens regioner

Et ledd i en kunnskapsbasert kriminalomsorg er forskningsbasert arbeid. Det pågår mye forskningsarbeid både i regionene og lokalt på enhetene. Totalt har regionene innvilget ca. 30 forskningssøknader i 2013 som er gjennomført på regionalt eller lokalt nivå. Disse forskningssøknadene omfatter både masteroppgaver og andre kartlegginger og forskningsprosjekter.

3.7.3 Særskilt om IKT

KDI legger til grunn at prosjektet for nytt system for analyse og statistikk for kriminalomsorgen (ASK) vil bidra til en mer faktabasert og kunnskapsbasert kriminalomsorg. Første versjon ble produksjonssatt i løpet av høsten 2013. Konsolidering av data fra kompassystemene har vist seg å gi et godt grunnlag for framtidig rapportering samtidig som det vil forenkle konverteringen av data inn i et nytt etatssystem.

3.7.4 Særskilt om Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

2013 var det andre året med studiepoengbasert utdanning for fengselsbetjenter. For at kriminalomsorgen skal nå sine mål, er tilgangen til utdannet personell svært viktig. Rekrutteringen til etatsutdanningen skal bidra til å finne frem til søkere med personlige og faglige egenskaper og interesser tilpasset kriminalomsorgens behov til enhver tid.

Mangfoldet blant tilsatte i kriminalomsorgen er viktig for å gi etaten bredere kompetanse og å gjenspeile befolkningen. Kriminalomsorgen står overfor store utfordringer når det gjelder utenlandske innsattes soningsforhold. Etatens ansatte bør ha nødvendig kulturforståelse, språkkunnskap mv. for å imøtekomme kriminalomsorgens krav til straffegjennomføring også for denne gruppen.

Opptaket i 2013 for oppstart i januar 2014 hadde 1 175 søkere, en nedgang fra 2013 hvor søkermassen var på 1789 personer. 175 aspiranter ble tatt opp på årskullet 2014-2015. Det var 9 personer med annen etnisk opprinnelse og flerspråklig bakgrunn.. Dette utgjør en andel på 5, 14 %, og er en nedgang fra året før hvor 7,4 % hadde flerspråklig bakgrunn.

Tabell 3-13 Andel rekrutterte aspiranter med flerspråklig bakgrunn utover engelsk i opptaket for 2014. Prosent

	Andel rekrutterte aspiranter med flerspråklig bakgrunn utover engelsk i forbindelse med opptaket for 2014. Skriftlig og muntlig norsk må beherskes.	Resultatkrav
KRUS	5,14 %	10 %

Av opptaket på 175 aspiranter var 83 kvinner og 92 menn. Dette gir en kvinneandel på 47,4 prosent. Målet er fortsatt en kvinneandel på 50 prosent.

Tabell 3-14 Andel rekrutterte kvinnelige aspiranter i forbindelse med opptaket for 2014. Prosent

	Andel rekrutterte kvinnelige aspiranter i forbindelse med opptaket for 2014	Resultatkrav
KRUS	47,4 %	50 %

Ved opptaket i 2014 ble det rekruttert en samisktalende aspirant, kravet var to. Det ble rekruttert tre i 2013.

Tabell 3-15 Antall rekrutterte aspiranter som er samisktalende i forbindelse med opptaket for 2014. Antall

	Antall rekrutterte aspiranter som er samisktalende i forbindelse med opptaket for 2014	Resultatkrav
KRUS	1 aspirant	2 aspiranter

KRUS har ansvar for å bidra til kunnskap om straffegjennomføring. Kriminalomsorgens virksomhet skal være basert på nasjonal og internasjonal forskning. Denne kunnskapen er viktig for fremtidig straffegjennomføring, og for å nå kriminalomsorgens målsettinger. KDI stiller derfor krav om forskningen på KRUS.

Ett av målene for vitenskapelig produksjon er å levere artikler/bidrag til anerkjente tidsskrifter. I 2013 har KRUS levert ni bidrag. Dette er to bidrag over kravet, noe KDI er godt fornøyd med.

Tabell 3-16 Antall artikler innlevert til anerkjente tidsskrifter i 2013. Antall

	Antall artikler innlevert til anerkjente tidsskrifter i 2011	Resultatkrav
KRUS	9 artikler	7 artikler

3.7.5 Internasjonalt arbeid

KDI har i 2013 videreført gjennomføringen av de deler av JDs samarbeidsprogram med russisk JD som omfatter oppfølging av samarbeidet med russisk straffegjennomføringstjeneste (FSIN). I direkte prosjektsamarbeid er region nord, region øst og KRUS involvert. Det har i 2013 blitt gjennomført 11 prosjektrelaterte besøk, seminarer og opplæringskurs i Norge og Russland.

De overordnede målene med EØS-finansieringsordningene EØS/Norway Grants er å bidra til å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i Europa samt å styrke det bilaterale samarbeidet mellom Norge og mottakerlandene. KDI har i 2013 videreført samarbeidet med rumensk, latvisk, litauisk og polsk kriminalomsorg. I 2013 ble arbeidet utvidet til også å gjelde Tsjekkia og Bulgaria. KRUS samt en rekke enheter ble i løpet av 2013 bekreftet som prosjektpartnere i de ovennevnte land.

KDI har i 2013 videreført sitt engasjement i organisasjoner og fora på nordisk, europeisk og globalt nivå. KDI var i 2013 vertskap for det årlige nordiske generaldirektørmøtet.

3.8 Bedre styring og samordning på IKT-området

Den viktigste endringen i styring og samordning på IKT-området i 2013 er at KITT ble en del av KDI. Denne organiseringen bidrar til at IKT-området utgjør en del av den ordinære virksomhetsutviklingen.

KDI jobber internt med å etablere et såkalt "ende-til-ende ansvar" for IKT-styring i kriminalomsorgen. Eksternt samarbeider KDI aktivt med POD, Domstoladministrasjonen og UDI om etablering av en ny felles informasjonsutvekslingsplattform gjennom Stifinner 2.

Rapportering på utviklingsprosjekter

- Det nye kartleggingssystemet BRIK har vært i pilot ca. ett år, og erfaringene med kartlegging som metode er god. Brukerne er i all hovedsak fornøyde. Piloten ble i løpet av høsten 2013 utvidet med 7 nye enheter. Teknisk evaluering av løsningen er foretatt.
- Den nye internettløsningen for innsatte, DFS, ble etablert i 14 enheter. Alle fengselsskoler har nå en IT-løsning som tilbyr administrativ og daglig programvare samt kontrollert tilgang til Internett. I 2014 vil KDI arbeide med etablering av DFS i enheter som har gammel internettløsning.
- Analyse- og styringssystemet ASK har ferdigstilt versjon 1 med tilhørende rapporter og konsolidert og kvalitetssikret datagrunnlaget.
- Tilgangsstyringen i IAM-prosjektet vil slutføres i løpet av første halvår 2014.

Rapportering på drift og forvaltning, jf. vedlegg 5 til tildelingsbrevet

Året har for IKT-drift vært preget av en betydelig økning i kapasitetsutnyttelse. Dette skyldes i hovedsak opprettelsen av direktoratet, overgangen til DFØ, samt innføringen av DFS på de resterende 14 skolene. Alt i alt utgjør dette en økning i brukermassen på ca. 20 %. Det er i utgangspunktet positivt at etatens IT-systemer blir benyttet i større og større grad, men det skaper kapasitetsutfordringer og genererer behov for investeringer i utstyr og personell. IKT leverer nå tjenester til 50 skoler med ca. 2000 elever, i tillegg til etatsnettet med ca. 6000 navngitte brukere.

3.9 Nå målene i IKT-strategien for justissektoren 2011-2015

Hovedmål 1 – Effektiv samhandling

KDI har i 2013 arbeidet med nytt etatssystem for kriminalomsorgen, etableringen av koordinering og samarbeid på IKT-ledernivå, samt satsingsforslag for Stifinner 2, tidligere omtalt.

Hovedmål 2 - God informasjonssikkerhet

Det arbeides bl.a. med bedre sikring av mobile enheter, såkalt redundans i alle ledd i produksjon og lagring av informasjon, fysisk sikring av datahall.

Hovedmål 3 – God styrings- og beslutningsinformasjon

Versjon 1 av analyse og rapporteringsverktøyet ASK er ferdigstilt. Det er et pågående arbeid med konsolidering og kvalitetssikring av eksisterende data.

3.10 Digitalisere virksomhetens skjema

Kriminalomsorgen benytter seg i liten grad av skjemaer for kommunikasjon med publikum. Det foreligger ikke noe stort effektiviseringspotensiale ved digitalisering av skjemaer. Imidlertid vurderer kriminalomsorgen mulighetene for å digitalisere enkelte områder, som organisering av besøk i fengsel og soningsinnkalling. Det er for tidlig å tallfeste gevinstpotensialet på dette området.

3.11 Andre krav og målsettinger

3.11.1 Et godt arbeidsmiljø

Kriminalomsorgen skal følge de personalpolitiske føringer og satsingsområder som er angitt i Statens personalhåndbok Del 1 og personalpolitiske retningslinjer for kriminalomsorgen. Det ble i 2013 spesielt lagt vekt på oppfølging av resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen som ble gjennomført av Statens Institutt for arbeidsmiljø (STAMI) høsten 2012. Resultatene er fulgt opp i alle arbeidsmiljøutvalg i kriminalomsorgen, og handlingsplaner for å bedre arbeidsmiljøet er utarbeidet. Det skal gjennomføres en tilsvarende arbeidsmiljøundersøkelse i 2014.

3.11.2 Likestilling

KDI satte i 2013 krav om at minst 40 prosent av nytilsatte ledere skulle være kvinner. I løpet av 2013 ble det tilsatt 145 nye ledere, 28 prosent av disse var kvinner.

Kvinnelige søkere til lederstillinger utgjorde ca. 31 prosent. Av lederne som sluttet i lederstillinger i 2013 (50 fordelt på kvinner og menn), utgjorde kvinneandelen ca. 38 prosent. Dette medfører at 19 ledere som er kvinner har sluttet i kriminalomsorgen, mens 40 er tilsatt i 2013. KDI er ikke fornøyd med dette resultatet og vil rette oppmerksomheten mot likestilling i styringsdialogen for 2014.

3.11.3 Sykefravær

Sykefraværet har gått ned i kriminalomsorgen de siste tre år fra 8,3 % i 2011 til 8,1 % i 2012, sykefraværet for 2013 var på 8,0 prosent. Det er fortsatt et mål å redusere sykefraværet.

4 Budsjett for 2013 og regnskap pr. 31. desember 2013

4.1 Kap. 430/3430. Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI)

Tabell 4-1 Disponibel ramme på kap. 430, post 01 2011, 2012 og 2013. Beløp i kroner. Endring i prosent

Kap. 0430, post 01	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Diff. 2012 - 2013
Budsjett				
Saldert budsjett	3 318 708 000	3 392 123 000	3 537 465 000	2,21 %
Overført fra forrige termin	39 973 000	35 630 000	34 673 000	-10,86 %
Øvrige bevilgningsendringer i terminen	19 297 000	-496 000	10 717 000	-102,57 %
Sum tildelinger eks. lønnsoppgjør	3 377 978 000	3 427 257 000	3 582 855 000	1,46 %
	0	0	0	
Refusjoner fra andre	0	0	0	
Refusjon arbeidsmarkedstiltak	0	0	0	
Refusjon av fødselspenger	0	0	0	
Refusjon av lærlinger	0	0	0	
Refusjon av sykepenger	0	0	0	
Sum refusjoner	0	0	0	
Fullmakter				
Merinntektsfullmakt, jf. kap 3430, post 03	19 437 000	17 100 000	17 159 000	-12,02 %
Tildeling som følge av lønnsoppgjør				
Lønnsoppgjør	27 409 000	66 791 000	29 704 000	143,68 %
Sum lønnsoppgjør	27 409 000	66 791 000	29 704 000	143,68 %
Disponibel budsjettramme kap. 430, post 01	3 424 824 000	3 511 148 000	3 612 559 000	2,52 %

Tabell 4-2 Regnskap 2012 og 2013. Budsjett 2013. Beløp i kroner

Kap. 0430/3430	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett 2013 inkl. overført beløp	Differanse budsjett/regnskap 2013
0430/01 Driftsutgifter	3 579 265 034	3 731 509 993	3 612 559 000	-118 950 993
0430/21 Spesielle driftsutgifter	78 807 988	79 298 076	82 285 000	2 986 924
0430/45 Større utstysanskaff. og vedlikehold	14 580 069	15 695 684	30 090 000	14 394 316
0430/60 Ref. til kommunene, forvaringsdømte	60 887 300	65 893 451	71 570 000	5 676 549
0430/70 Tilskudd	22 960 798	23 714 674	23 719 000	4 326
Sum kap. 0430	3 756 501 189	3 916 111 878	3 820 223 000	-95 888 878
3430/02 Arbeidsdriftens inntekter	77 749 706	79 993 405	83 725 000	3 731 595
3430/03 Andre inntekter	17 104 368	20 997 498	17 159 000	-3 838 498
3430/04 Tilskudd	3 995 574	2 374 862	2 668 000	293 138
3430/15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1 453 527	1 219 355	0	-1 219 355
3430/16 Refusjon av fødselspenger	32 942 233	35 332 450	0	-35 332 450
3430/17 Refusjon av lærlinger	160 577	198 115	0	-198 115
3430/18 Refusjon av sykepenger	84 781 276	86 538 722	0	-86 538 722
Sum kap. 3430	218 187 261	226 654 407	103 552 000	-123 538 722

Tabell 4-3 Regnskap 2013 - underposter. Beløp i kroner. Endring i prosent

Kap. 0430	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Differanse i %
0430/01-11 Organiserte st. (faste og midlert.)	2 067 166 897	2 177 453 094	5,34 %
0430/01-12 Ekstrahjelp (inntil 4 måneder)	1 193 450	1 249 532	4,70 %
0430/01-13 Bistillinger med mer	2 405 154	2 368 246	-1,53 %
0430/01-14 Lønn aspiranter	290 158	22 594	-92,21 %
0430/01-15 Renholdspersonale	4 609 388	4 253 513	-7,72 %
0430/01-17 Styrer, råd, utvalg	628 080	982 500	56,43 %
0430/01-18 Trygder, pensjon	263 565 760	277 912 770	5,44 %
0430/01-19 Ledig	147 669	95 953	-35,02 %
0430/01-21 Maskiner, inventar, utstyr	81 277 821	65 900 460	-18,92 %
0430/01-22 Forbruksmateriell	158 059 775	160 165 899	1,33 %
0430/01-23 Reiseutgifter mv	43 738 470	47 584 876	8,79 %
0430/01-24 Kontortjenester mv	27 514 451	29 294 584	6,47 %
0430/01-25 Konsulenttjenester	53 682 421	63 270 693	17,86 %
0430/01-26 Andre oppholds- og behandlingsut.	68 635 751	60 151 095	-12,36 %
0430/01-27 Vedlikehold og drift av maskiner, transportmidler mv	39 739 546	42 911 522	7,98 %
0430/01-28 Vedlikehold av bygg og anlegg	38 509 919	51 215 111	32,99 %
0430/01-29 Bygningers drift, lokalleie	728 100 324	746 677 551	2,55 %
Sum kap. 430, post 01	3 579 265 034	3 731 509 993	4,25 %
0430/21-Spesielle driftsutgifter	76 288 753	79 298 076	3,94 %
Sum kap. 430, post 21	76 288 753	79 298 076	3,94 %
0430/45-Større utstyrsanskaffelser	22 645 765	15 695 684	-30,69 %
Sum kap. 430, post 45	22 645 765	15 695 684	-30,69 %
0430/60 Ref. til kommunene, forvaringsdømte	70 846 898	65 893 451	-6,99 %
Sum kap. 430, post 60	70 846 898	65 893 451	-6,99 %
0430/70 Tilskudd	22 270 173	23 714 674	6,49 %
Sum kap. 430, post 70	22 270 173	23 714 674	6,49 %
Sum kap. 430	3 771 316 623	3 916 111 878	3,84 %
02 Arbeidsdriftens inntekter	77 749 706	79 993 405	2,89 %
03 Andre inntekter	17 104 368	20 997 498	22,76 %
04 Tilskudd	3 995 574	2 374 862	-40,56 %
15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1 453 527	1 219 355	-16,11 %
16 Refusjon av fødselspenger	32 942 233	35 332 450	7,26 %
17 Refusjon av lærlinger	160 577	198 115	23,38 %
18 Refusjon av sykepenger	84 781 276	86 538 722	2,07 %
Sum kap. 3430	218 187 261	226 654 407	3,88 %

4.1.1 Kap. 430, utgifter

Utgiftene på kap. 430, post 01 *Driftsutgifter* økte med 4,25 prosent fra 2012 til 2013.

Hovedforklaringen til økningen er den svært høye kapasitetsutnyttelsen i kriminalomsorgen, som var på over 96 % i 2013. Lønns- og prisstigning er også forklaring til økte driftsutgifter på posten.

Det er et mindreforbruk på kap. 430, post 21 *Spesielle utgifter* tilknyttet arbeidsdriften.

Tilsvarende er det en mindreinntekt på kap. 3430, post 02 *Arbeidsdriftens inntekter* i 2013.

I budsjettet for 2013 ble post 21 og post 02 begge oppjustert betydelig sammenlignet med 2012.

Det viser seg at utgifter og inntekter ble noe lavere enn budsjettert på begge poster, men at postene harmonerer godt med hverandre.

Mindreforbruket under kap. 430, post 45 *Større utstyersanskaffelser og vedlikehold* skyldes lang leveringstid samt lange anbudsprosesser på investering i sikkerhetsutstyr. Dette innebærer at noen anskaffelser som ble foretatt i 2013 først blir belastet i regnskapet for 2014.

Mindreforbruket på post 45 er 3,8 mill lavere etter en feilføring på post 01. Feilen er rettet opp i forbindelse med overført beløp.

Det er et mindreforbruk på kap. 430, post 60 *Ref. til kommunene, forvaringsdømte*. Forbruket på posten vil variere mellom år avhengig av hvilke saker som kommer til kriminalomsorgen. Noen enkeltsaker er svært kostnadskrevenne mens andre er betydelig mindre ressurskrevenne. Posten ble nedjustert i nysaldert budsjett.

4.1.2 Kap. 3430, inntekter

Det har vært en økning i inntektene på kap. 3430, post 02 *Arbeidsdriftens inntekter* fra 2012 til 2013 på 2,9 prosent. Økte inntekter må ses i sammenheng med økte utgifter under kap. 430, post 21.

Post 03 *Andre inntekter* ble oppjustert i nysaldert budsjett men inntektene er likevel noe høyere enn budsjettert på posten. Dette skyldes innbetalinger av blant annet kompetansemidler fra DIFI og enkelte andre refusjoner som ikke var kjent på budsjetteringstidspunktet.

Post 04 *Tilskudd* ble oppjustert i nysaldert budsjett, men tilskuddet ble noe lavere enn budsjettert. Prosjektmidler gjøres tilgjengelig i etterkant for kriminalomsorgen, etter innsendt og godkjent dokumentasjon for påløpte utgifter. Tilskuddet til internasjonalt fengselsarbeid og samarbeidet med EØS var forventet å bli høyere enn det som er lagt til grunn for bevilgningen i 2013. Det viser seg imidlertid at oppjusteringen var noe høyere enn det faktiske innbetalte tilskuddet i 2013.

4.2 Kap. 432/3432. Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

Tabell 4-4 Disponibel ramme på kap. 0432, post 01. 2011, 2012 og 2013. Beløp i kroner. Endring i prosent

Kap. 0432, post 01	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Differanse 2012 -2013
Budsjett				
Saldert budsjett	168 202 000	168 188 000	167 684 000	-504 000
Overført fra forrige termin	0	0	0	0
Øvrige bevilgningsendringer i terminen	0	1 088 000		-1 088 000
Sum tildelinger eks. lønnsoppgjør	168 202 000	169 276 000	167 684 000	-1 592 000
Refusjoner fra andre	0	0	0	
Refusjon arbeidsmarkedstiltak	0	0	0	
Refusjon av fødselspenger	0	0	0	0
Refusjon av lærlinger	0	0	0	
Refusjon av sykepenger	0	0	0	0
Sum refusjoner	0	0	0	0
Fullmakter				
Merinntektsfullmakt, jf. kap. 3432, post 03	400 000	462 000	673 000	211 000
Tildeling som følge av lønnsoppgjør				
Lønnsoppgjør	2 172 000	4 429 000	2 113 000	-2 316 000
Sum lønnsoppgjør	2 172 000	4 429 000	2 113 000	-2 316 000
Disponibel budsjettramme kap. 432, post 01	170 774 000	173 705 000	169 797 000	-3 908 000

Tabell 4-5 Regnskap for 2012 og 2013. Budsjett 2013. Beløp i kroner. Endring i prosent

Kap. 0432/3432	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Budsjett inkl. overført beløp	Diff. Budsjett/ regnskap 2013
0432/01 Driftsutgifter	176 543 585	168 102 359	169 797 000	1 694 641
Sum kap. 0432	176 543 585	168 102 359	169 797 000	1 694 641
3432/03 Andre inntekter	1 527 702	2 096 922	673 000	-1 423 922
3432/16 Refusjon av fødselspenger	730 909	996 273	0	-996 273
3432/18 Refusjon av sykepenger	820 396	2 118 506	0	-2 118 506
Sum kap. 3432	3 079 007	5 211 701	673 000	-4 538 701

Tabell 4.2-3 Regnskap for 2012 og 2013, underposter. Beløp i kroner. Endring i prosent

Kap. 0432	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Differanse i %
0432/01-11 Organiserte st. (faste og midlert.)	30 232 953	31 730 932	4,95 %
0432/01-12 Ekstrahjelp (inntil 4 måneder)	301 298	1 483	-99,51 %
0432/01-13 Bistillinger med mer	1 886 910	1 192 957	-36,78 %
0432/01-14 Lønn aspiranter	96 792 608	90 385 324	-6,62 %
0432/01-15 Renholdspersonale	0	0	
0432/01-17 Styrever, råd, utvalg	103 734	41 002	-60,47 %
0432/01-18 Trygder, pensjon	18 009 214	17 005 843	-5,57 %
0432/01-19 Ledig	0	0	

0432/01-21 Maskiner, inventar, utstyr	1 425 940	2 090 925	46,63 %
0432/01-22 Forbruksmateriell	1 669 990	1 996 147	19,53 %
0432/01-23 Reiseutgifter mv	3 727 819	3 935 723	5,58 %
0432/01-24 Kontortjenester mv	3 099 621	2 869 471	-7,43 %
0432/01-25 Konsulent tjenester	2 026 970	2 709 184	33,66 %
0432/01-26 Andre oppholds- og behandlingsut.	6 493 538	4 113 950	-36,65 %
0432/01-27 Vedlikehold og drift av maskiner, transportmidler mv	357 043	171 794	-51,88 %
0432/01-28 Vedlikehold av bygg og anlegg	460 568	272 581	-40,82 %
0432/01-29 Bygningers drift, lokalleie	9 955 379	9 585 041	-3,72 %
Sum kap. 432, post 01	176 543 585	168 102 357	-4,78 %
03 Andre inntekter	1 527 702	2 096 922	37,26 %
16 Refusjon av fødselspenger	730 909	996 273	36,31 %
18 Refusjon av sykepenger	820 396	2 120 513	158,47 %
Sum kap. 3432	3 079 007	5 213 708	69,33 %

4.2.1 Kap. 0432, utgifter

Utgiftene under kap. 432, post 01 Driftsutgifter gikk ned med 4,78 prosent fra 2012 til 2013.

KRUS' hovedprioritering er rekruttering og utdanning av fengselsbetjenter. 2012 var det første året med studiepoengbasert fengselsbetjentutdanning. KRUS har hatt store utfordringer med to aspirantkull, til sammen 350 aspiranter, som har vært under teoretisk utdanning samtidig i vårsemesteret – det første kullet med studiepoengbasert utdanning, og det siste kullet med den «gamle» utdanningsmodellen. Aktiviteten har derfor vært høy også 2013.

KRUS hadde i 2011 et merforbruk på 0,696 mill. kroner. Dette økte til 1,288 mill. kroner i 2012. Det har vært helt vesentlig for KRUS ikke å gå med underskudd i 2013, og KRUS har derfor vært svært forsiktig med bruk av midler i 2013. Det har vært tett dialog mellom KRUS og KDI gjennom både 2012 og 2013, hvor budsjett har vært et tema. KDI er meget fornøyd med det positive resultatet for 2013.

4.2.2 Kap. 3432, inntekter

Det har vært en økning i inntektene på kap. 3432, post 03 *Andre inntekter* fra 2012 til 2013 på 37,3 prosent. Dette skyldes blant annet større inntekter fra egenbetaling for konferanser KRUS har arrangert og økte inntekter fra aspiranter.

5 Etatsstyring i 2013

I 2013 ble det avholdt tre styringssamtaler med hver av regionene og noe hyppigere møter med KRUS.

I møtene med regionene har tema vært de tertialvise resultat- og regnskapsrapportene og de foreløpige disponeringsbrevne for 2014. I møtene med KRUS har det i tillegg vært flere løpende avklaringer og to møter om rammeplanen.

Det er også avholdt månedlige etatsledermøter, hvor ledelsen i KDI møter regiondirektørene og direktøren for KRUS.

KDI arbeider stadig med å videreutvikle styringsdialogen med de underliggende enheter for å sørge for en god dialog og gode beslutningsprosesser. Dette arbeidet fortsetter i 2014.

Tabelloversikt

TABELL 3-1 KAPASITETSUTNYTTELSE, LAVERE SIKKERHETSNIVÅ. 2013. PROSENT	8
TABELL 3-2 KAPASITETSUTNYTTELSE, HØYT SIKKERHETSNIVÅ. 2013. PROSENT	8
TABELL 3-3 ANTALL SAKER PÅ SAMFUNNSSTRAFF SOM IKKE ER IVERKSATT INNEN 60 DAGER. 31.12.2013 ANTALL	8
TABELL 3-4 ANDEL SAKER OM UTVISNING OG SONINGSOVERFØRING SOM OVERSENDES INNEN TI DAGER. 2013. PROSENT	9
TABELL 3-5 ANTALL DAGSVÆRK PÅ FRIGANG. 2013. ANTALL.....	11
TABELL 3-6 ANTALL DØGN PÅ § 12. 2013. ANTALL.....	11
TABELL 3-7 ANTALL DØGN PÅ § 16 FØRSTE LEDD. 2013. ANTALL.....	12
TABELL 3-8 KAPASITETSUTNYTTELSE PÅ ELEKTRONISK KONTROLL. 2013. PROSENT.....	13
TABELL 3-9 ANDEL FENGSELSDØGN MED AKTIVITET. 2013. PROSENT	14
TABELL 3-10 ANDEL LØSLATTE MED EGNET BOLIG VED LØSLATTELSEN. 2013. PROSENT	14
TABELL 3-11 ANDEL SOM MANGLER TILBUD I FENGSELENE. 2013. PROSENT	16
TABELL 3-12 RØMNING, UNNVIKELSE, UTEBLIVELSE OG ANNEN SVIKT, 2013	17
TABELL 3-13 ANDEL REKRUTTERTE ASPIRANTER MED FLERSPRÅKLIG BAKGRUNN UTOVER ENGELSK I OPPTAKET FOR 2014. PROSENT	21
TABELL 3-14 ANDEL REKRUTTERTE KVINNELIGE ASPIRANTER I FORBINDELSE MED OPPTAKET FOR 2014. PROSENT	21
TABELL 3-15 ANTALL REKRUTTERTE ASPIRANTER SOM ER SAMISKTALENDE I FORBINDELSE MED OPPTAKET FOR 2014. ANTALL.....	22
TABELL 3-16 ANTALL ARTIKLER INNLEVERT TIL ANERKJENTE TIDSSKRIFTER I 2013. ANTALL.....	22
TABELL 4-1 DISPONIBEL RAMME PÅ KAP. 430, POST 01 2011, 2012 OG 2013. BELØP I KRONER. ENDRING I PROSENT	25
TABELL 4-2 REGNSKAP 2012 OG 2013. BUDSJETT 2013. BELØP I KRONER	26
TABELL 4-3 REGNSKAP 2013 - UNDERPOSTER. BELØP I KRONER. ENDRING I PROSENT	26
TABELL 4-4 DISPONIBEL RAMME PÅ KAP. 0432, POST 01. 2011, 2012 OG 2013. BELØP I KRONER. ENDRING I PROSENT	29
TABELL 4-5 REGNSKAP FOR 2012 OG 2013. BUDSJETT 2013. BELØP I KRONER. ENDRING I PROSENT	29

Figuroversikt

FIGUR 1 UTVIKLINGEN I SONINGSKØEN FOR UBETINGET FENGSEL. 2006 TIL 2013	5
FIGUR 2 UTVIKLING I BRUK AV STRAFFEGJENNOMFØRING I SAMFUNNET. ANTALL DØGN/DAGSVÆRK. 2009 TIL 2013	11